

M.A. (SANSKRIT) Semester - 4 (CBCS) Examination

August/September -2020 [NEW COURSE]

Smrutipad (Sutra 1 to 31) Mundkopenishad (Core) ECT-12

Time: 2:00 Hours

Marks: 56

Instructions:

1. Figures to the right indicate marks.
2. There are five questions in the question paper.
3. Answer any four of the following questions.

પ્રશ્ન-૧	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ગદ્યખંડોનો અનુવાદ કરી સમજૂતી લખો:	(૧૪)
Que-1	Translate with notes any two of the following passages.	(14)
	(૧) સ્મૃતિબલેન પ્રત્યયતિષ્ઠમાનસ્ય સ્મૃતિબલેનૈવોતરં વક્ષ્યામીત્યતોડયમન્ય સ્મૃત્યનવકાશદોષોપન્યાસઃ દર્શિતં તુ શ્રુતીનામીશ્વરકારણવાદં પ્રતિ તાત્પર્યમ્। વિપ્રતિપતૌ ચ સ્મૃતીનામવશ્ય કર્તવ્યેડન્યતર પરિગ્રહેડન્ય તરપરિત્યાગે ચ શ્રુત્યનુસારિણ્યઃ સ્મૃતયઃ પ્રમાણમનપેક્ષ્યા ઇતરાઃ। તદુક્તં પ્રમાણલક્ષણે - 'વિરોધ' ત્વનપેક્ષં સ્પાદસતિ હ્યનુમાનમ્।	
	(૨) પ્રધાનાદિતરાણિ યાનિ પ્રધાનપરિણામત્વેન સ્મૃતૌ કલ્પિતાનિ મહદાદીનિ ન તાનિ વેદે લોકે વોપલભ્યન્તે। ભૂતેન્દ્રિયાણિ તાવલ્લોકવેદપ્રસિદ્ધત્વાચ્છવ્યન્તે સ્મૃતૈર્મ્। અલોકવેદપ્રસિદ્ધત્વાતુ મહદાદીનાં ષષ્ઠસ્યેવેન્દ્રિયાર્થસ્ય ન સ્મૃતિરવકલ્પતે। યદપિ ક્વચિતત્પરમિવ શ્રવણમવભાસતે તદપ્યત્પરં વ્યાખ્યાતમ્ 'આનુમાનિકમ્પેક્ષામ્' (બ્ર. ૧/૪/૧) ઇત્યત્ર। કાર્યસ્મૃતેરપ્રામાણ્યાત્ કારણસ્મૃતેરપ્યપ્રામાણ્યં યુક્તમિત્યમિપ્રાયઃ। તસ્માદપિ ન સ્મૃત્ય નવકાશપ્રસંગો દોષઃ।	
	(૩) સતીષ્વચ્ચધ્યાત્મવિષયાસુ બ્રહ્મીષુ સ્મૃતિષુ સાંસયયોગસ્મૃત્યોરેવ નિરાકરણે યત્નઃ કૃતઃ। સાંસયોગૌ હિ પરમ પુરુષાર્થસાધનત્વેન લોકે પ્રખ્યાતૌ, શિષ્ટંશ્ચ પરિગૃહીતૌ, લિઙ્ગેન ચ શ્રૌતેનોપબૃહીતૌ - તત્કારણં સાંસ્યપ્રયોગાભિપત્તઃ જ્ઞાત્વા દેવં મુચ્યતે સર્વપાશૈઃ (એકે ૬/૧૩) ઇતિ। નિરાકરણં તુ - ન સાંખ્યજ્ઞાણેન વેદનિરપેક્ષેણ યોગમાર્ગેણ વા નિઃશ્રેયસમધિગમ્યતિ ઇતિ।	
	(૪) પ્રાગુત્પત્તેશ્ચ કાર્યસ્યાસત્વ ઉત્પતિરકર્તૃકા નિરાત્મિકા ચ સ્યાતિ। ઉત્પતિશ્ચ નામ ક્રિયાઃ સા સકર્તૃકૈવ ભવિતુમર્હતિ ગત્યાદિવત ક્રિયા ચ નામસ્યાદકર્તૃકા ચેતિ વિપ્રતિષિદ્ધેત। ઘટસ્ય યોત્પત્તિરુચ્ય માના ન ઘટ કર્તૃકા, કિં તદ્દૈન્યકર્તૃકેતિ કલ્પ્યા સ્યાત્। તથાં કપાલાદીનામપ્યુત્પતિરુચ્યમાનાડન્યકર્તૃકૈવ કલ્પ્યતે તથા ચ સતિ ઘટ ઉત્પત્તેત ઇત્યુક્તે કુલાલાદાનિ કારણાન્યુત્પદ્યન્ત ઇત્યુક્તં સ્યાત્।	
પ્રશ્ન-૨	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શ્લોકોનું ભાષાંતર કરી આવશ્યકતાનુસાર નોંધ લખો.	(૧૪)
Que-2	Translate any two of the following verses giving explanatory notes:	(14)
	(૧) તત્રાપરા ઋગ્વેદો યજુર્વેદઃ સામવેદકેડથર્વવેદઃ શિક્ષા કલ્પો વ્યાકરણં નિરુક્તં છન્દો જ્યોતિષમિતિ। અથ પરા યયા તદક્ષરમધિગમ્યતે॥	
	(૨) અવિદ્યાનાં બહુધા વર્તમાના - વયં કૃતાર્થા ઇત્યભિમન્યન્તિ બાલાઃ। યત્કર્મિણો ન પ્રવેદયન્તિ રાગાત્ તેનાતુરાઃ ક્ષીણલોકાશ્યવન્તે॥	
	(૩) દ્વા સુપર્ણા સયુજા સખાયાં સમાનં વૃક્ષં પરિષ્વજાતે। તયોરન્યઃ પિપ્પલં સ્વાદૂત્ય નશ્રન્નયો અભિચાકશીતિ॥	
	(૪) સત્યમેવ જયતિ નાનૃતં સત્યેન પન્થા વિઅતતો દેવયાનઃ। યેનાક્રમન્તયૃષયો હ્યાપ્તકામા યત્ર તત સત્યસ્ય પરમં નિધાનમ્॥	
પ્રશ્ન-૩	શંકરાચાર્યનું જીવન, સમય અને કવન અંગે ચર્ચા કરો.	(૧૪)
	અથવા/OR	(14)
પ્રશ્ન-૩	શંકરાચાર્યનું તત્ત્વજ્ઞાન સંવિસ્તર વર્ણવો.	
પ્રશ્ન-૪	'મુંડકોપનિષદ્' અને અન્ય ઉપનિષદો વચ્ચે રહેલ સામ્ય વર્ણવો.	(૧૪)
	અથવા/OR	(14)
પ્રશ્ન-૪	મુંડકોપનિષદનું સંવિસ્તર રસદર્શન કરાવો..	
પ્રશ્ન-૫	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે વિશે વિવરણાત્મક નોંધ લખો.	(૧૪)
Que-5	Write Short explanatory notes on any two of the following: :	(14)
	(૧) શંકરાચાર્યના સિદ્ધાંતો	
	(૨) શંકરાચાર્યની શૈલી.	
	(૩) 'મુંડકોપનિષદ્' નું શીર્ષક	
	(૪) મુંડકોપનિષદમાં 'લોકસંગ્રહ'	